

paa, at denne Art af Anstalter ingenlunde maatte opfattes som fareløse overfor Staten, men at det tværtimod godt kunne være, at der deraf kunne resultere Udgifter for Staten, at det kunde komme til ligefrem at blive et Penge-spørgsmaal for Staten. Men den høitærede Finantsminister fandt naturligviis ikke heri nogen Grund til at gaae tilbage eller til at strømmes tilbage fra Gjennemførelsen af Loven, idet han trøstede sig med, at disse Penge vare vel anvendte, da de bleve anvendte til at komme de ubemidlede Classer til Hjælp. Men dette er ikke nogen tilstrækkelig Trøst for mig. Herved maa jeg dog strax slynde mig med at tilføie, at jeg ikke er saa haardhjertet, at jeg ikke med den allerstørste Sympathi skulde betragte hvilkensomhelst Bestræbelse for at komme de ubemidlede Classer til Hjælp; men jeg maa altid for mig selv opfaate det Spørgsmaal, hvorledes den tilveiebringes, med hvilke og hvor store Beføininger; dersom det steer saaledes, at man giver 1 Mk., da er dette kun en tarvelig Hjælp, naar jeg tager 2 Mk. fra dem for at kunne give dem denne ene Mark, og det er det, der til Skynde og Sidst vil skjule sig bag alle disse Velvillighedshandlinger. Herved maa jeg ikke unblade at oplyse en Misforstaaelse, som jeg dog ikke troer var suldkommen foranlediget. Den høitærede Finantsminister antog, at jeg skulde have bebreidt ham en despotisk Fremførd eller idetmindste et Skin af Despoti ved at ville gribe ind paa denne Maade i den frie Oprettelse af saadanne Forfikkingsanstalter. Det var dog langt fra min Tanke. Jeg vilde virkelig ikke paa dette Grundlag tillade mig at gjøre den høitærede Finantsminister Beskyldninger af den Art. Min Bemærkning havde et mere almindeligt Omfang, hvilket jeg ogsaa troer klart fremgik af mit Foredrag. Jeg talte om den hele Række af Bestræbelse, som gaae ud paa saaledes at ville gjøre Staten til alvidende og allestedsnærværende, til indgribende og ordnende i alle borgerlige Forhold. Det var den Række af Bestræbelse, den Tendens til at forvanste og forrykke det sunde Standpunkt for Statslivet, som jeg sagde var af despotisk Oprindelse, naar man faae rigtigt efter. Jeg sagde vel tillige, at den gik under Frihedens Maske, men

det er jo ikke noget Nyt eller Overraskende, at de, der meest føre Friheden i Munden, dog ofte, uden at vide det, ere de allerstørste Despoter. Man behøver kun at minde verdenshistoriske Navne fra den franske Revolution som Robespierre og Marat, der ganske sikkert vare Frihedspostle og tillige Despoter af god Caliber. — Efterat jeg saaledes i Almindelighed har fremhævet, at jeg ikke skulde have Synderligt at indvende imod den høitærede Finantsministers Foredrag, skal jeg dog, inden jeg forlader dette, dvæle ved et Par enkelte Punkter, med Hensyn til hvilke jeg dog berygter, at der er nogen Uoverensstemmelse, som jeg ikke kan lade staae ganske uberørt. Det første Punkt angaaer den Besynderlighed ved Loven, at den ganske vil overlade til Finantsministerens frie Afgjørelse, hvilke Mortalitetstavler der skal adopteres og lægges til Grund for Udrægningen af Tarifen. Jeg er ikke istand til paa nogensomhelst Maade at see, hvorledes man skulde kunne forsvare en saadan Udelabelse af Loven. Den hele Lov er Intet med Hensyn til Afgjørelsen af det Spørgsmaal, hvilken Garanti og Sikkerhed det er, der vil blive givet, forinden der er taget Bestemmelse om Mortalitetstavlerne, der skulle lægges til Grund for Beregningen, og jeg kan paa ingen Maade see, at Loven vilde faae et væsentligt andet Præg og blive af en anden og farligere Bestaffenhed, om den sagde, at Finantsministeren ubegrændset skulde have carte blanche til at oprette en hvilkensomhelst Anstalt paa hvilkensomhelst Maade til dette Siemeds Fremme. Det er dog en Tillid, der ikke med Villighed kan fordres af Regjeringen ligeoverfor Repræsentationen. Jeg seer aldeles ikke, hvorfor den Omstændighed, at der i dette Dieblit foreligger Tvivl om en saadan Mortalitetstavel, en Tvivl, som først skal løses ved en nærmere Undersøgelse, skal være tilstrækkelig til at begrunde en saadan Udelabelse af Loven; thi først og fremmest maa dog det Spørgsmaal opfaates, om der da er en saadan periculum in mora, at det skulde være absolut nødvendigt, at Loven kom nu, kom strax, eller om den ikke roligt kunde blive liggende, indtil det, som det er uundgaeligt og absolut nødvendigt for Repræsentationen at see, kommer til at foreligge. Der blev af